

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 4815/24
18.3.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јелене Стевановић, председника већа, Радмиле Радић и Иване Марковић Радојевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Борко Васојевић, адвокат из Београда, Теразије број 43, против туженог Привредног друштва са ограниченом одговорношћу за стратешки откуп и дистрибуцију пољопривредних производа “Метохија” са седиштем у Београду, ул.Милентија Поповића бр.30/2, Нови Београд, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужиоца против пресуде Првог основног суда у Београду П 10259/23 од 29.2.2024. године, након расправе пред другостепеним судом дана 18.3.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

УКИДА СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 10259/23 од 29.02.2024. године.

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА тужбени захтев тужиоца АА из ... па се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени Привредно друштво са ограниченом одговорношћу за стратешки откуп и дистрибуцију пољопривредних производа “Метохија” Београд, да тужиоцу на име накнаде материјалне штете исплати износ од 4.200 евра са каматом по стопи прописаној Законом о затезној камати почев од 29.02.2024. године, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, у року од 15 дана од дана пријема пресуде, под претњом извршења.

ОДБИЈА СЕ тужбени захтев тужиоца АА из ... којим је тражио да се обавезе тужени Привредно друштво са ограниченом одговорношћу за стратешки откуп и дистрибуцију пољопривредних производа “Метохија” Београд, да тужиоцу на име накнаде штете исплати преко досуђеног износа од 4.200 евра па до траженог износа од 10.350 евра, износ од још 6.150 евра, као и да му тужени на досуђени износ из става другог изреке исплати законску затезну камату почев од 30.10.2014. године па до 29.02.2024. године, као неоснован.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу на име трошкова целокупног парничног поступка исплати износ од 522.720,00 динара у року од 15 дана од дана пријема пресуде под претњом извршења.

Образложење

Побијаном пресудом ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да му тужени на име накнаде штете исплати износ од 10.350 евра са каматом коју прописује Европска централна банка почев од 30.10.2014. године па до исплате, све у динарској противвредности по званичном курсу НБС на дан исплате, као неоснован. Ставом другим изреке, одређено да свака странка сноси своје трошкове.

Против наведене пресуде тужилац је благовремено изјавио жалбу из свих законских разлога, побијајући је у целости. Трошкове другостепеног поступка је одређено тражио.

Тужени је благовремено одговорио на жалбу тужиоца, а трошкове другостепеног поступка није тражио.

Апелациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 386 Закона о парничном поступку – ЗПП (“Службени гласник РС” бр.72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23-др.закон) те је оценио да је на основу члана 383 став 4 ЗПП нужно заказати расправу пред другостепеним судом, јер је првостепена пресуда већ једанпут била укинута, а приликом доношења побијане пресуде је учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 1 у вези са чланом 3 став 1 ЗПП и члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП.

У фази отворене расправе пред другостепеним судом, након што је због означених битних повреда првостепена пресуда укинута на основу овлашћења из члана 387 став 1 тачка 6 ЗПП, те одлучено као у ставу првом изреке, Апелациони суд је, имајући у виду наводе жалбе, прочитао све доказе који су изведени пред првостепеним судом, читањем свих записника са одржаних рочишта, саслушања тужиоца, сведока, налаза судских вештака и њихових изјашњења, те је након оцене свих изведених доказа у току првостепеног и другостепеног поступка у складу са одредбом члана 8 ЗПП утврдио следеће чињенично стање:

Парничне странке су дана 22.03.2014. године закључиле уговор о заједничкој производњи меркантилног кромпира, којим се тужилац обавезао да, као произвођач, током 2014. године засеје семенски меркантилни кромпир сорте Agria I класе у количини од 7.500 кг на површини од 3 хектара, да целокупну произведену количину преда туженом као организатору у периоду од 01.09.2014. до 30.10.2014. године. Тужени се обавезао да обезбеди и испоручи произвођачу означени семенски кромпир и преузме сву количину меркантилног кромпира I класе – калибража већа од 35мм, коју произвођач произведе од уговорне и преузете количине семенског кромпира, те да по преузимању изврши плаћање истог по уговореној цени од 0,14 еура по килограму. Уговорен је квалитет кромпира калибраже веће од 35мм према процени заступљености земље и других примеса (највише 1%), кртола са механичким оштећењем, трулих и натрулих кртола, кртола оштећених од стране штеточина, ситан кромпир испод 35мм на узоркованој количини од 10кг, а производња се вршила за крајњег корисника фабрику “CHIPS WAY” д.о.о Чачак, коме је организатор требало да преда кромпир. Тужени није могао да испоручи произвођачима семенски кромпир у складу са закљученим уговором и на основу договора туженог са представницима општине Витина и пољопривредним произвођачима одлучено је да се сваком произвођачу

уплати одређени новчани износ како би могли да засеју уговором предвиђене површине и тужиоцу је уплаћено 270.000,00 динара на име набавке семенског кромпира II и III класе. Тужилац је засејао кромпир и произвео 90 тона кромпира, ускладио га након вађења и позвао туженог да исти преузме у уговореном року, али тужени, иако је кромпир био без физичких оштећења и знакова труљења није испунио своју уговорну обавезу. Из налаза и мишљења судског вештака пољопривредне струке Гордане Ђикић произилази да је у производној 2014. години дошло до великих атмосферских падавина чиме је повећана влажност земљишта што утиче како на принос самог меркантилног кромпира по јединици површине који је тужилац засејао, тако и на квалитет рода кромпира у условима велике влажности земљишта долази до застоја у расту и развоју како надземног дела биљке тако и кртола кромпира, а долази до појаве биљних болести. Повећана влажност земљишта у производњи меркантилног кромпира има за последицу повећање садржаја шећера у кромпиру као и смањење садржаја суве материје у кртолима кромпира. Судски вештак је мишљења да садњом друге и треће репродукције уместо прве репродукције семенског кромпира, долази само до смањења приноса меркантилног кромпира и иста нема утицаја на садржај суве материје у кртоли, скроба, шећера, масноће, витамина и других састојака. У пољопривредној производњи семенски и садни материјал на остварени принос утиче са око 40%, а остатак је примена агрохитике у оптималним временским условима. Како је тужилац уместо планиране садње прве репродукције семенског кромпира засадио другу и трећу репродукцију семенског кромпира сорте агрија то би применом потребних агротехничких мера у оптималним временским условима садњом ове репродукције кромпира могао се постићи месечни принос од 20.000 до 25.000 килограма по хектару. Судски вештак метеоролог Милан Радмановац је у свом налазу и мишљењу навео да је од априла до септембра 2014. године вегетативни период био са лошим метеоролошким условима, који су у неким периодима или данима имали екстремни карактер и могу се квалификовати као екстремне непогоде и морали су оставити последице и на пољопривредне усеве. Тужилац је у свом исказу, између осталог, навео да је преузео све агротехничке мере и на 3 хектара произвео 90.000 кг кромпира одговарајуће величине, сортиране количине, без физичких оштећења и без знакова труљења, које је складиштио у магацинском простору, од чега је, с обиром да тужени није преузео исти, продао око 25-30 тона по цени од 5 динара по килограму, за 2 евра џак од 50 кг, такође, продао је 50 џакова по цени од 1 евро по џаку, а остатак до 90 тона је уништио. Дана 5.5.2014. године извршен је обилазак пољопривредних произвођача са којима је потписан уговор о заједничкој производњи меркантилног кромпира и утврђено је да су засејане уговорене површине, да је на састанку од стране пољопривредних произвођача сугерисано да се у тој години не може очекивати добар род кромпира и поред предузетих агротехничких мера из разлога што је дошло до проблема са увозом семенског кромпира прве класе, тако да су произвођачи били принуђени да засеју семенски кромпир друге и треће класе. Према записнику - извештају са обиласка терена о утврђивању настале штете услед обилних падавина и изливања река АП Косово и Метохија д.о.о. "Метохија" бр. 47-1/14 од 2.6.2014. године дошло је до обилних кишних падавина које су проузроковале изливање појединих река и заливних канала. Након обиласка терена и засејаних површина утврђено је да је дошло до великог оштећења парцела засејаних кромпиром и другим културама тако да нису у могућности да утврде насталу штету осим појединих парцела које су 100% биле поплављене, а које ће произвођачи након повлачења воде моћи да засеју другим културама. Према извештају Пољопривредног факултета Универзитета у Приштини бр.

622/4 од 8.10.2014. године дана 6.10.2014. године комисија је извршила непосредан увид у парцеле под засадом кромпира и утврдила да је на основу визуелног прегледа пољопривредних површина под кромпиром потез ... парцеле бр. ... и ... утврђена тренутна повишена влажност земљишта. Велике падавине и кише биле су присутне током целог вегетационог периода и онемогућиле пољопривредне произвођаче у спровођењу редовних агротехничких мера на кромпиру. Обилне кише током године погодиле су развоју патогена који су узрочници племењаче и трулежи кромпира, гљивичне и бактеријске болести су инфицирале надземну масу и кртоле кромпира што је довело до мањих приноса. Појава трулежи је логична последица неповољног деловања високе влажности земљишта и агресивног напада патогена кромпира. Визуелним прегледом пољопривредних парцела под кромпиром уочено је и регистровано повећано присуство ситних глодара - мишева, који су оштетили висок проценат кртола и тиме умањили род кромпира. Према допуни извештаја Пољопривредног факултета Универзитета у Приштини бр. 622/5 од 17.10.2014 године уништено је 3-4 хектара засејане површине, а привремени орган општине Витина дао је податке о оствареном приносу 8 до 12 тона по хектару. Очекивани принос по уговору за производњу кромпира је требало да износи 20 до 25 тона по хектару, а у просеку 22,5 тона по хектару и обрачунато је 44,4% умањења приноса кромпира. Род кромпира на територији општине Витина у производној 2014. години био је умањен за 44,4%. Из исказа сведока ББ, који је био члан комисије Пољопривредног факултета у Косовској Митровици и ангажован од стране канцеларије за КиМ да утврде стање умањења приноса на парцелама у Витини где су обишли две парцеле, али не и парцелу тужиоца, те су као Комисија утврдили да за уговоре за које је било договорено да се произведе 20-25 тона по хектару, да је дошло до 44,4% умањења приноса кромпира.

Одредбом члана 262 Закона о облигационим односима – ЗОО (Сл. лист СФРЈ", бр. 29/78, 39/85, 45/89 - одлука УСЈ и 57/89, "Сл. лист СРЈ", бр. 31/93, "Сл. лист СЦГ", бр. 1/03 - Уставна повеља и "Сл. гласник РС", бр. 18/20) прописано је да је поверилац у обавезном односу овлашћен да од дужника захтева испуњење обавезе, а дужник је дужан испунити је савесно у свему како она гласи (став 1), када дужник не испуни своју обавезу или задоцни са њеним испуњењем, поверилац има право захтевати и накнаду штете коју је услед тога претрпео (став 2), дужник одговара и за делимичну или потпуну немогућност испуњења и ако ту немогућност није скривио, ако је наступила после његовог доласка у доцњу за коју одговара (став 4). Одредбом члана 266 истог закона прописано је да поверилац има право на накнаду обичне штете и измакле користи, које је дужник у време закључења уговора морао предвидети као могуће последице повреде уговора, а с обзиром на чињенице које су му тада биле познате или морале бити познате (став 1). У случају преваре или намерног неиспуњења, као и неиспуњења због крајње непажње, поверилац има право захтевати од дужника накнаду целокупне штете, настале због повреде уговора, без обзира на то што дужник није знао за посебне околности због којих су оне настале (став 2). Ако је приликом повреде обавезе поред штете настао за повериоца и неки добитак, о њему ће се приликом одређивања висине накнаде водити рачуна у разумној мери (став 3). Странака која се позива на повреду уговора дужна је предузети све разумне мере да би се смањила штета изазвана том повредом, иначе друга страна може захтевати смањење накнаде (став 4).

Одредбом члана 124 ЗОО прописано је да у двостраним уговорима, када једна

страна не испуни своју обавезу, друга страна може, ако није што друго одређено, захтевати испуњење обавезе или, под условима предвиђеним у идућим члановима, раскинути уговор простом изјавом, ако раскид уговора не наступа по самом закону, а у сваком случају има право на накнаду штете.

Тужилац је поднетом тужбом тражио накнаду претрпљене штете, пошто тужени није испунио своју уговорну обавезу откупа произведеног меркантилног кромпира, према закљученом уговору о заједничкој производњи меркантилног кромпира. Свој захтев за накнаду уговорне штете тужилац је засновао на тврдњи да је он извршио све обавезе из уговора – засејао уговорено семе кромпира (друге класе) и произвео кромпир на целој површини од 3 ха, али да тужени тиме што није откупио кромпир, није извршио своју обавезу, чиме је тужиоцу нанео штету.

Апелациони суд је утврдио да је тужилац извршио своју уговорну обавезу, а тужени није преузео кромпир који је тужилац произвео током 2014. године, те је поступио супротно уговорној одредби из члана 5 уговора.

Одредбом члана 5 Уговора уговорено је да ће се организатор приликом преузимања придржавати устаљене процедуре на пријему, мерење пуног и празног возила, израда мерног листа, квалитативан пријем и израда записника приликом квалитативног пријема. Квалитативни пријем се ради по методи процене квалитета, односно калибраже, процента заступљености земље и других примеса (највише 1%), кртола са механичким оштећењима (највише 1%), трулих и натрулих кртола (највише 1%), кртола оштећених од стране штеточина (највише 2%), ситан кромпир - испод 35 мм (највише 1%) на узоркованој количини од 10 кг. Максималан проценат одбитака може бити до 6%. За испоруку кромпира за чији се узорак утврди да постоји већи проценат заступљености елемената за одбитак неће се извршити пријем већ ће се вратити произвођачу на поновно пребирање. Кромпир који се прима у једној испоруци мора бити исте сорте. Записник о квалитативном пријему потписују овлашћени радник Организатора и Произвођач. Дакле, према наведеној одредби Уговора обавеза туженог била је да кромпир који је тужилац произвео преузме, изврши устаљену процедуру пријема, те утврди количину и квалитет произведеног меркантилног кромпира и о томе сачини записник, а одбитак врати тужиоцу. Своју уговорну обавезу тужени није извршио, нити је утврдио стање рода на парцели тужиоца с обзиром да из извештаја о обиласку од 8.10.2014. године произлази да су обиђене само неке парцеле и да су прегледана само два репрезентативна узорка, међу којима није био кромпир тужиоца, а своју одговорност и по оцени овог суда тужени не може искључити позивањем на чињеницу да су 2014. године биле појачане падавине које су узроковале смањени род кромпира и утицале на његов квалитет јер је уговором било прописано како, односно на који начин ће поступити тужени у случају да произведени кромпир у количини и квалитету не одговара уговореном. Због тога тужени сада не може оспоравати вештачење наводима да вештак није утврдио квалитет и квантитет кромпира који је тужилац произвео јер не постоји документација из које би се то могло утврдити, те да је немогуће утврдити да је кромпир тужиоца био у складу са захтевима из Уговора о заједничкој производњи кромпира, јер је управо његова уговорна обавеза била да све наведено утврди и сачини прописану документацију о томе, а што није учинио.

Код свега наведеног нема места искључењу одговорности туженог за

неизвршење своје обавезе у смислу члана 137 ЗОО јер тужени није поступио сходно ставу 2 којим је прописано да у случају делимичне немогућности испуњења због догађаја за који није одговорна ни једна ни друга страна, друга страна може раскинути уговор ако делимично испуњење не одговара њеним потребама, иначе уговор остаје на снази, а друга страна има право да захтева сразмерно смањење своје обавезе, због чега су наводи туженог којима се указује на елементарне непогоде и вишу силу оцењени неоснованим.

Тужиоцу је неизвршењем уговорних обавеза проузрокована штета коју је тужени дужан да накнади на основу члана 262 став 1 и 2 ЗОО исплатом износа од 4.200 евра, што представља разлику између уговорене цене за уговорену количину и износа за који је штета умањена.

Апелациони суд је на основу чињеничног утврђења, да је тужилац од засада семенског кромпира сорте “Агриа” друге класе коју је посејао на 3 хектара површине, а имајући у виду конкретне временске прилике према налазу судског вештака пољопривредне струке на који тужилац није имао примедбе, а тужени исти само паушално, без навођења конкретних примедби оспорио, могао да оствари принос од 20.000 килограма по хектару, на основу чега је могао произвести укупно 60.000 килограма кромпира (20.000 килограма по хектару). Како из исказа тужиоца произилази да је исти продао 25.000-30.000 килограма, а да је остатак до произведених 30.000 килограма уништио, те како је овај суд прихватио налаз судског вештака пољопривредне струке као јасан, логичан и аргументован, да је тужилац оптимално, уз све предузете агрохотеничке мере, могао произвести 20.000 килограма па једном хектару, то није прихватио исказ тужиоца у делу да је произвео 90.000 килограма већ 60.000 килограма, те како му је остало непродато 30.000 килограма кромпира, то је овај суд, у смислу члана 232 ЗПП имајући у виду уговорену цену од 0,14 евра по килограму кромпира, утврдио висину штете, простом рачуницом обрачунао да тужиоцу припада износ од 4.200 евра (30.000 килограма x 0,14 евра по килограму), са припадајућом законском затезном каматом почев од дана пресуђења 29.02.2024. године у смислу члана 189 и члана 277 ЗОО.

Неосновано је тужени током поступка истицао да тужилац никада није званично упутио позив туженом да преузме кромпир који је произвео, имајући у виду да је у опомени пред утужење наведено да је тужени био обавештен да је кромпир спреман за испоруку до 30.9.2014. године, што је била и тврдња тужбе а коју чињеницу тужени у одговору на тужбу није оспорио.

С обзиром да је Апелациони суд делимично усвојио жалбу тужиоца, укинуо првостепену пресуду и одлучио о захтевима странака, то је исти одлучивао и о трошковима целог поступка у смислу одредбе члана 165 став 2 ЗПП, имајући у виду да је раније донета пресуда у овој правој ствари већ једном била укинута с обзиром на постигнути успех странака у спору (вредност усвојеног тужбеног захтева). Тужиоцу су признати опредељени трошкови поступка у укупном износу од 522.720,00 динара и то на име састава тужбе и 6 образложених поднесака износ од по 13.500,00 динара (94.500,00 динара), на име приступа пуномоћника на 9 одржаних рочишта од по 18.000,00 динара (162.000,00 динара), на име приступа пуномоћника на 11 неодржаних рочишта од по 9.000,00 динара (99.000,00 динара), састав 2 жалбе у износима од по

27.000,00 динара (54.000,00 динара), трошкове вештачења у износу од 15.000,00 динара, таксе на тужбу, првостепену пресуду, другостепену пресуду и две жалбе у износима од по 19.644,00 динара (98.220,00 динара), а све применом одредбе члана 153, 154 и 163 ЗПП, а у складу са Тарифом о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката важеће у време доношења одлуке о трошковима поступка и Таксеном тарифом важећом у време настанка таксене обавезе.

Са свега изложеног, одлучено је као у изреци на основу члана 387 став 1 тачка 6 ЗПП.

**Председник већа-судија
Јелена Стевановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић